

Egészségügyi Alkalmazottak Lapja

A betegápolók, ápolónők, okl. bábák, fürdősök, masszörök, vizgyógykezelők, pedikűrözök, uszó mesterek stb. fertőtlenítők, lemelkezési alkalmazottak, kórházi segéd munkások és rokonszakmával foglalkozók hivatalos szaklapja.

A Szövetség hivatalos órái: reggel 9-től 12-ig, délután 3-tól 7 óráig. Díjtalanul közveit intézetek, klinikák, kórházak, szanatóriumok és magánosok részére képzett személyzetet helyben és vidéken.

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Dohány-utca 74, I. 16. — Hirdetések felvételnek a legjutányosabb árban. — Kéziratok vissza nem adalnak. — Telefon: József 122-24.

Szerkesztő:

DR. RAJNAI BÉLA
orvoselnök.

Felölös szerkesztő:
SZIEBEN F. JÓZSEF

Előfizetési ár:

Egész évre	70 korona
Fél évre	35 „
Negyed évre	18 „
Egyes szám	8 „

Választmányi ülés. Szövetségünk f. évi szeptember 19-én este 7 órakor választmányi ülést tart, melyre kérjük minden választmányi tag pontos megjelenését.
Az elnökség.

Fürdősök választmányi ülése. A fürdősök szakosztálya f. évi szeptember 25-én (hétfő) este 7 órakor választmányi ülést tart. Kérjük a választmányi tagok pontos megjelenését.
Az elnökség.

Miért van szükség a keresztényszocialista szakszervezetekre?

Irtó: Szabó József nemzetgyűlési képviselő.

A munkások érdekei egészen azonosak nemcsak Magyarországon, hanem a világ minden tájékán. A becsületesen elvégzett munkáért: *lisztlességes megélhetés, lélen meleg ruhát, jó cipőt, egészséges lakást, kulturát, gyermekeinknek jó nevelést, öreg napjaira nyugalmat akar a munkás Magyarországon épen úgy, mint Angliában, vagy Belgiumban.* Ezek szerint tehát minden munkásnak egy gazdasági szervezetben kellene tömörülnie, hogy egyesült erővel védelmezzék meg érdekeiket. *Kellene.* De nem így van. Minden államban látjuk, hogy a szociáldemokrata szakszervezetek mellett *olt vannak a keresztényszocialista szakszervezetek.*

A szociáldemokrata szakszervezetek már kezdettől fogva a *politikai párt melegágyai voltak és messze elérték azoktól a céloktól, amelyekért a munkás-ság gazdasági érdekeiért alakított gazdasági szervezeteknek küzdeniök kell.* A kenyérért vívott küzdelemben bekapcsolták a materialista világnézeti harcot és a *nemzeti alapot kirúgták a lábuk alól.* A keresztényszocialista szakszervezetek pedig a *keresztény erkölcsi igazságokat akarják uralkodóvá tenni az élet minden terén és nemzeti alapon szervezik a munkásságot.*

A szociáldemokraták elhitték a munkásokkal, hogy a munkásnak ahhoz, hogy magának az elvégzett munkája után becsületos megélhetést biztosíthasson, *feltétlen nemzelközönie kell lennie,* olyan értelemben, hogy *neki ez a haza semmi: neki olt a hazája, ahol a megélhetése van.* Kiforgatták a nemzeti érzésből és *már-már szegény volt magyarnak lenni és a magyar érzés megnyilvánítása életveszedelemmel járt.* Elhitték a munkásokkal, hogy *az Isten, a hitel és a vallásos meggyőződést meg kell tagadnia.* Hogy a gyermekeiket vallásos erkölcsi alap helyett a laikus morál alapján kell nevelni. Hogy mindenkit gyűlölni kell, ha magának és családjának egy falat kenyérral nagyobb akar biztosítani. Akadtak azonban munkások, akik mindezt nem hitték el a szociáldemokrata vezéreknek és elhatározták, hogy *ők inkább külön szakszervezeteket alkotnak, olyanokat, amelyekben hazájukhoz is ragaszkodhatnak; sem Isten, sem hitet nem kell megtagadni, mégis jó szocialisták*

lesznek és gazdasági érdekeiket megvédelmezzik. Ez váltotta ki Magyarországon is a keresztényszocialista szakszervezeti mozgalmat.

A keresztényszocialista szakszervezetek nem ujdonságok. Magyarországon is *évtizedes multra tekinthetünk vissza.* Külföldön pedig nagyon szép eredményekkel dicsekedhetnek. Magyarországon a szociáldemokrata vezérek *ugy kezeltek ezt a kérdést, mintha a szakszervezetekés Buchingerék és Peidl-ék privilégiuma lett volna és erőszakkal nyomtak el, illetve akartak elnyomni minden keresztényszocialista mozgalmat.* Ma már erről le kell mondani Buchingeréknek és be kell látniok, hogy a *keresztény munkásságnak joga van külön szakszervezetekbe tömörülni és sorsuk irányítását saját kezükbe venni.*

A szociáldemokrata vezérek állandóan azt hangoztatják, hogy *bünös könnyelműség a munkásokat két részre osztani akkor, amikor a kapitalizmus oly erősen egy szervezetbe tömörül.* Ha történet bünös könnyelműség, az *csak a szociáldemokraták részéről történt.* Miért csináltak világnézeti szervezeteket a gazdasági szervezetekből. *Miért üldöztek onnan hazát, Istent és vallást? Végeredményben, hogy ha már külön szervezkedésre kényszerítették a keresztény munkásokat, vajon lényeg ért-e a munkásságnak a kétféle való szervezkedés? Nem; mert a keresztényszocialista szakszervezet harci, gazdasági szervezet és jogos gazdasági kérdésekben mindig a munkás mellett áll.* Aki akar csatlakozik is hozzánk. A közös érdekekben találkozhatnak is. Egyébként pedig egyenesen hasznára van a munkásoknak a kétféle szervezet, mert *egymással nemes versenyre kelnek, amit ugyan a szociáldemokrata szervezetekről nem lehet állítani.* Versenyezni fognak egymással, melyik tud szebbet, *lökéletesebbet, jobbat és több pártfogást és védelmet nyújtani a munkásoknak.* A munkás pedig oda fog menni, ahol mindezt jobban feltalálhatja. Valakinek azonban *tényleg árt a keresztényszocialista szakszervezkedés. Árt a vezér uraknak.* Rontja az üzletet, szigorú ellenőrzést és *kritikát gyakorol a lelkiismeretlen lénnyekedéseikre és megakadályozza azt, hogy a szegény munkásember nyomorúságából jó üzletet csináljanak munkásvezéreknek feltalalodott stréberek.* Amennyit árt tehát ilyen irányban, annál többet használ a munkásoknak, mert *krisztusi igazságokra épült és erősen képviseli kifelé azt a morális igazságot, hogy az élet nemcsak kötelesség, de jog is.* Ahhoz pedig, hogy e kötelességet teljesítsük, tehát hogy éljünk, az *életfeltételekkel is rendelkezniük kell és ezeket a feltételeket minden körülmények között biztosítani kell a munkásnak, mert méltó a munkás az ő bérére!*

Legjobb és legbiztosabb tőkebefektetés az „Ottlon“ részvény jegyzése!
Jegyezze mielőbb részvényt!

Mult, jelen, jövő.

Ugy vélem nem végzek hiabavaló munkát, ha visszapillantást vetek a multba és felidézem ujból, hogy mi minden történt a fürdőipar terén. Több évtizedes szervezeti életünkben már sok minden történt velünk. Azonban mindaz, ami történt, nem hogy a javunkat nem szolgálja, hanem egyenesen ugy nekünk, valamint a közegészségügy rovására történt.

Egyik főelőrelvünk volt, hogy a fürdős-szakmát képesítéshez kössék. Sajnos e méltányos és a közegészségügyre is oly nagy fontossága kérdés, sem a belügyminisztérium, sem a főbbi illetékes tényezőknél nem talált kellő megértésre. A multban az volt a felfogás, hogy fürdöst, minden vizgyógy-, fürdőintézet és szanatórium, sőt még egyes fürdősök is kiképezhettek. Ily módon nagy mérvben folyt is a fürdős-gyártás. Sajnos a meg nem értés folytán a gyártás még ma is fennáll.

Hogy a multból csak egyet említsék, aki szeretettel foglalkozott e nagyon jó jövedelmei biztosító foglalkozással, fel-említem *Vilcseket*, aki áldozatait való-sággal behalozta, ígért nekik képesítést, orvosi bizonyítványt és nagyon jó munkáalkalmat. A fő az volt, hogy az általa megszabott tandíjat fizessék be előre, a főbbi mellékes volt. Az új fürdősök meg is kapták az orvosi bizonyítványt, azonban a kiképzés, ha annak lehetne mondani, csaknem minden esetben a víz és fürdő hiányával történt, ugyanigy az uszó mestereknél is, a kiket az uszás mesterségére, egy száraz faalkotmányu padon avattak fel. Az ily módon kiképzett fürdősök gyakran kaptak is elég jó állást, azonban a kiképzésük hiánya folytán helyüket mint fürdősök nem tudták betölteni és így hamar más pályára is tértek. A munkáltatók az így gyáriott fürdősökben elvesztették a bizalmukat, a mi azután a rendes uton kiképzett fürdősök rovására iratott. Hogy *Vilcsek-ek* mi történt, kinek a hatósággal is meggyült a baja, nem kell külön is le-írnom, mert azt ugy is tudjuk.

Szóval a multban ily állapotok mellett folyt a fürdős-gyártás, azonban senki sem gondolt arra, hogy mi lesz a jövőben azokkal, kik élethivatásnak tüzték ki e pályát. Az ily módon bekövetkezett fürdős-szaporulat megteremtette azt az áldatlan állapotot, hogy megindult az áldatlan versengés és a fürdősök csak hogy álláshoz jussanak, minden fizetés nélkül, csekély kezelési díj és a lealázó borralaló reményében vállalták az állásokat. Volt még ennél is szomorubb következménye a fürdőgyártásnak. A fürdöst akkor lökték ki az utcára, a mikor akarták és nem volt mód arra, hogy az igazságtalan bánásmód ellen jogorvoslással élhetett volna. Röviden, dióhéjban összefoglalva így volt ez a multban. Hogy milyen a jelen, azzal a következő számban fogok foglalkozni.

Dicsi János, fürdős.

Samuka érdeklődik.

A múlt számunkban a fenti címmel cikk jelent meg, amely cikk írója aziránt érdeklődött, hogy a közegészségügy ügykörével szorosan összefüggő halóságok, intézetek igazgatóságai, valamint az orvostanárok és orvos urak közül kik azok, kik szaklapunkra előfizetnek. Mint a cikk kifejezi fontos e kérdés, mert lapunkban foglalkozunk mindazon kérdésekkel, melyek egy a közegészségügy, valamint az ezen a téren foglalkozó egészségügyi alkalmazottak szorosan vett érdekeit volna hivatva eredményesen végezni. Mi a cikk írójával teljes egészében egyetértenek, annál is inkább, mert eddigi meggyőződésünk és tapasztalatunk az, hogy a közegészségügyi viszonyaink a külföldi államokétól azért vannak úgy elmaradva és itt különösen ki kell emelnünk az egészségügyi alkalmazottak viszonyait, mert ezideig nagyon egyoldaluan, sőt legyen szabad azt a kifejezést is használni, régi bürokratikus rendszer alapján, egynéhány vezető egyéniség akaratával lesz irányítva.

Ezrek és ezrek sorsát, kik egy egész életet áldoznak fel a közegészségügy szolgálatának, intézik anélkül, hogy ők saját sorsuk irányításába bele is szólhatnának. Becsületesen végzett munkájuk után a nyomoruságos fizetésük, silány élelmezésük mellett, kénytelenek minden alaptalan vádat elszüntetni, mert még azt a jogos kívánásukat sem hallgatják meg, melyet több mint két év óta hangoztatnak, hogy a betegápolói pályára csak azokat alkalmazzák, akiknél meg van az erkölcsi garancia arra, hogy e pályán működhessenek. Mint már sokszor, úgy most is és mindaddig hangoztatni fogjuk, hogyha vannak erkölcsileg megbízhatatlanok, úgy ez elsősorban a kórházak vezetőinek a bűnös mulasztásán múlik, mert nem fordítottak kellő gondot arra, kik kerültek e pályára. E tekintetben nem szűnünk meg ismételt követelni a nevükben az ápolói személynél sürgős revízióját — akár 1914. évre visszamenőleg is — kik e pályára nemes hivatásuk tudatában léptek; hogy lelkük nyugalma visszanyerve, hasznos munkájukkal tovább szolgálhassák a közegészségügyet.

Ehhez hasonlóan irhatnék sok egyéb megszívlelésre igen méltó dologról, a mit együttes megbeszélés és gondolataink kicsérélésével és egy kis megértéssel lehetne a közegészségügy javára értékesíteni.

Lapunk a megindulás napjától foglalkozik e kérdésekkel. A cél nem az, hogy a felső köröket kioktassuk e kérdések mikénti megoldására, azonban a meggyőződésünk az, hogy a különböző szemüvegen át bírált ügyben forrja ki magát egy leszűrt vélemény, mely a közegészségügyre csak hasznos lehet.

Mi hisszük, hogy mindazok, kik lapunkat olvassák, annak tartalmát nem minősítik ellenséges indulatúnak.

Az érdeklődő cikk írójának óhajtunk eleget tenni, amidőn azon kevesek nevét közlöm, kik ezidőszent lapunkat olvasák: Miniszterelnökség vidéki sajtóosztálya, Erzsébet szegényház kórház igazgatósága, dr. Hainiss Géza igazgató főorvos, dr. Blaskovits László, dr. Elischer Ernő, dr. Gulyás Lajos, dr. Hollósy Árpád alezredes orvos, dr. Jakubovits L., dr. Koós Ödön, dr. Molnár Anfal, dr. Merkner József, dr. Probsztner Artur, dr. Pauch Iván, dr. Sirovicza Mihály, dr. Sárkány Géza, dr. Szabó János, dr. Szirmai Emil, dr. Kenesi Kenessey Alber, dr. Böhm János, dr. Kerényi Aladár, dr. Krizs Árpád, Göndöcs Jenő felügyelő, Kiss Imre lelkész, Hudina lelkész.

Bár e szám nem nagy, hisszük, hogy a közel jövőben az orvos urak közül főbket nyerünk meg nemcsak lapunk előfizetőjének, hanem egy-egy szakcikk megírására is.

Gyűlések.

A fürdősök bérmozgalmi gyűlése.

Fürdőszakosztályunk f. évi augusztus 6-án nagygyűlést tartott, melyen a tagok szép számban vettek részt. A gyűlés egyetlen tárgya a már múlt hónapban szaklapunkban ismertetett memorandum — melynek kivánásait a fürdők, szanatóriumok és vizgyógyintézetek érdekeltségei csak részben teljesítették — újabb megvitatása volt.

A gyűlést Nagy Pál, ü. v. elnök nyitotta meg, kérve a tagokat, hogy higgadtan és röviden szóljanak a tárgyhöz. Vitkovits János szaktitkár ismertetette a megindított mozgalom eredményét és hivatkozva az azóta beállott magas lakberekre és a közszükségleti cikkeknek óriási áremelkedésére, indítványozta, hogy újabb mozgalmat indítsunk a memorandumban lefektetett követelések teljes egészében való érvényesítése érdekében.

A tagok közül többen szóltak a tárgyhöz és Szieben József szö. főtitkár némi módosító indítványával a nagygyűlés utasította a vezetőséget, hogy tegyen sürgős lépéseket a memorandum eredményes elintézése ügyében.

Ezután Nagy Pál ü. v. elnök üdvözlö a szakszervezeti központ részéről megjelent Tobler János v. nemzetgyűlési képviselőt, szakszervezeti központunk főtitkárját és átadta neki a szót. Beszédében a szervezkedés nagy fontosságát vázolta és utalt arra, hogy ha azt akarják, hogy eredményesebb munkát tudjanak elérni, minden fürdősnak meg kell tenni a szervezettel szemben tartozandó kötelességét. Az a szervezet, melynek alapjai szilárdan vannak kiépítve és ahol a szervezeti fegyverem és öntudat hatja át a tagokat, ott az eredmény is biztos hatású érezteti. Az elmondott beszéd nagy tetszést és megértést váltott ki a megjelent tagokból.

Nagy Pál ü. v. elnök köszönetet mondott a főtitkárnak elmondott beszédéért és a gyűlés ezzel véget ért.

A fővárosi kórházak alkalmazottainak nagygyűlése.

Szövetségünk f. évi augusztus hó 6-án a fővárosi közkórházak alkalmazottaival nagygyűlést tartott, amelyen az alkalmazottak fizetésrendezésével foglalkoztak. A nagygyűlést dr. Krizs Árpád szö. elnök nyitotta meg, üdvözölve a nagyszámban megjelent tagokat és a szakszervezeti központ részéről megjelent Tobler János v. nemzetgyűlési képviselőt, szö. főtitkárját és bejelentette, hogy a bérmozgalmról Szieben József szö. főtitkár számol be. A főtitkár beszédében rámutatott arra, hogy a szövetség által még az elmúlt hónapban benyújtott memorandumot, melyben egy státus szerinti fizetésrendezést követelünk, a főváros csak részben teljesítette. Majd foglalkozott az azóta beállott nagy drágasággal, mely az egészségügyi alkalmazottakat a legsúlyosabban érinti és azon alaptalan vádakkal, melyek szerint nem az alkalmazottak volnának elégedetlenek a fizetés miatt, hanem ez csak a szövetség vezetőségének az egyéni akciója. Foglalkozott azon visszás állapotokkal, melyek a fővárosi közkórházakban fennállanak és ismertetette, hogy azt miképpen véli megoldani. Végül kérte, hogy a megjelentek az általa ismertetett újabb memorandumhoz szóljanak hozzá. A megjelentek közül Bell Vilma, Rosenthalné, Göbölösné, Czani Lászlóné és még többen szóltak a tárgyhöz és egyhanguan az összes résztvevőkkel kérték a szövetség vezetőségét, hogy ügyükben járjanak el. Valamint azt is kérték, hogy a főpolgármesterhez küldöttélegileg járuljanak és őt kérik mellényes követeléseik támogatására. Ezután Tobler János v. nemzetgyűlési képviselő, szakszervezeti központi

főtitkár foglalkozott az egészségügyi alkalmazottak sanyaru helyzetével és rámutatott, hogy e tarthatatlan helyzet egyik oka a főváros és magánintézetek vezetőinek mostoha bánásmódjának és szociális érzékének hiányában, másodsor az szervezettelenségben, széthúzásban és fegyelmezetlenségben leli magyarázatát. Felhívta a résztvevőket, hogy hassanak oda, hogy minden egészségügyi alkalmazott a szervezet tagja legyen, mert ott, ahol a szervezet pillérei erősen vannak kiépítve és ahol a szervezeti fegyverem erős, az eredmény sem marad el. Tobler János főtitkár igen értékes előadását nagy tetszéssel fogadták a megjelentek.

Dr. Krizs Árpád elnök megköszönte a főtitkár előadását és a tárgy kimerítve lévén a gyűlést bezárta.

Újabb két nemzetközi szövetség alakul.

A Keresztény Szakszervezetek Nemzetközi Szövetségének keretein belül, a különböző keresztényszocialista szakmabeli szervezetek külön-külön is tömörülnek, hogy speciális gazdasági törekvéseiket, a nagy világnézeti célok felé való igyekeves mellett, intenzívebben ápolhassák. Sok szakma, így a vas- és fémmunkások, famunkások, bányászok, gyári, szállítási, élelmezési, dohánygyári, építőmunkások, a grafikai szakmák, a textilmunkások, tisztviselők, hajósok és vasutasok, stb. keresztény szervezeteinek nemzetközi szövetségéhez két újabb tömörülés fog a jövő hónapban sorakozni. Augusztus hó 3-án ugyanis Salzburgban a keresztény postai alkalmazottak szervezetei gyűltek össze nemzetközi konferenciára, melyen kimondták a különböző államokban működő postászervezetek nemzetközi szövetségének megalakulását.

Hasonló mozgalom van a keresztény egészségügyi alkalmazottak közötti folyamatban, mely a közeli időben kifejezésre fog jutni. Ezt a tömörülést főként a német és az osztrák keresztényszocialista egészségügyi alkalmazottak szervezetei szorgalmazzák. Ebben az ügyben Serrarens József, a keresztény internacionálé titkára megkereste az összes keresztényszocialista egészségügyi szervezetek vezetőit, így a magyar Keresztényszocialista Egészségügyi Alkalmazottak Országos Szövetségét is és egy előkészítő konferenciára hívja meg őket. Ez a konferencia augusztus hó 4-én délelőtt tíz órakor volt Salzburgban. Ezen a konferencián résztvettek a német, osztrák, a holland stb. szervezetek képviselői is. A konferencia mint előrelátható volt a nemzetközi szövetség megalakítása mellett döntött.

Sajnos ezen első konferencián szövetségünk nem képviselhetette magát és így lapunk zártával bővebben nem foglalkozhatunk. Amennyiben ezen nemzetközi kapcsolatunk egy a hazánkban fennálló közegészségügyi viszonyokra, valamint szövetségünk szervezeti életére nagy fontossággal bír, reméljük, hogy a legközelebbi konferencia összehívásánál alkalmat és módot találunk, hogy személyes képviselőkkel is részt vehessünk.

T. NŐTAGJAINK FIGYELMÉBE!

Szövetségünknek ismételtelen sikerült elsőrendű gyönyörű mintájú ruhának való barchettel beszerezni. Valamint van még egy néhány pár női egész bőrcipő 35-től 38-as számig. A kik még nem szereztek be és igényt tartanak, jelentkezzenek a szövetség titkárságánál, VII., Dohány-utca 74, I. em. 16. sz. alatt. A vezetőség.

Néhány szó nemzetközi mozgalmunkról.

A keresztény szakszervezet eredete. — Szövetkezetek nemzetközi konferenciája.

A keresztény szakszervezetek őshazája Németország. Harminc évvel ezelőtt, a vörösök alheizmusát megutálva, keresztény bányászok a Ruhr-vidéken megalakították a keresztény bányászegyletet. Ezen új alakulatot az acheni és wupperthali textil munkások követték. Így lett lefektetve a keresztény szakszervezeti mozgalom alapköve. Közvetlen rá Bécs városának fa- és bőrmunkásai voltak azok, akik boldogulásukat a vörösöktől eltérő úton keresték. A bécsi alakulat különösen nehéz volt. Gyűléseit széjjelverték, az előadókra sörös korsókat hajigáltak, a berendezéseket összerombolták, úgy hogy még gyűlésezési helyiségeket se kaphattak. Ez volt a kezdet, de a bátor önfeláldozó testvérek ezeknek dacára nem engedtek. Sőt mikor 1897-ben a svájci kormány meghívására Zürichben az első munkásvédelmi kongresszus összeült, egy egységes keresztény munkásfronttal találkozott Bebel, Greulich stb. szocialista vezér.

Az ott megjelent keresztény munkásdelegáltak 1897-ben elhatározták, hogy ki-ki hazájában erősebb munkához fog, bár ez nagyon nehezen ment.

Sőt éppen Németországban még csak 1899-ben tudták a Szakszervezetek Szövetségét megalakítani.

A dolog természetében fekszik, hogy az egy uton haladó szervezetek nemzetközi érintkezést kerestek. Több szakmabeli szervezet egymás között keresett is nemzetközi érintkezést, míg 1908-ban először jöttek össze a keresztény munkásmozgalom vezetői tárgyalásra. A konferencián rendkívüli akadályok mutatkoztak, mert egyes országok munkásmozgalma nem volt egységes. Így Németországban dult a harc a katolikus szakosztályok és a keresztény szakszervezetek ügye körül. Hollandiában szintén két szervezet, a Katolikus Szakszervezeti Szövetség és a keresztény szakszervezet állt szemben egymással.

Ma az irányzat mindenütt egységes. Németországban csak keresztény szakszervezetek vannak, míg Hollandiában teljesen együttműködik a két szervezet. Így azután 1920-ban a holland testvérek kitarfása folytán Hágában megalakult a Keresztény Szakszervezetek Nemzetközi Szövetsége.

Dacára hogy a háború megakasztotta a nemzetközi szövetség működését, ma 14 ország 4 millió munkása van becsatlolva. A legerősebb ezek között a földmunkások szövetsége 1,200.000 taggal és a kereskedelmi alkalmazottaké 600.000-el.

Legújabb híradásaink alapján az amerikai munkások és Canada akar csatlakozni. A szövetség elnökségében máris szintén tárgyalatott Lengyelország ügye, melynek becsatlolása előtti állunk. Taglétszámuk 250.000. Így fejlődik nemzetközi szervezetünk napról-napra.

Az innsbrucki szakszervezeti kongresszus után a keresztény szövetkezetek tartották nemzetközi összejövetelt. A két nemzetközi szövetségnek célja egymáshoz közelebb jutni s egymás munkáját kiegészíteni. A szövetkezetek tavaly Zürichben nemzetközi szövetséget alakítottak, melynek I. kongresszusán Jung, a keresztény szociológus fejtegette ki azon irányelveket, melyek alapján a nemzetközi szövetkezetek mozgalomnak haladni kell, hogy a világgiacon faktorrá, irányítóvá váljék. Fájdalom, Jung elkölözött az élők sorából s Lanzerotti római kiküldött bucsuztatta a kongresszuson. Dacára ezen szomorú esefnek, a mozgalom nem stagnált, mert a nemzetközi titkárság,

melynek élén dr. Cortis (Róma) állt, serényen dolgozott tovább. Számítalan államban alakultak szövetkezetek, ezek országos szervezetekbe tömörültek, így Északamerikában és Délamerikában, s a nemzetközi szövetséghez csatlakoztak. Eszerint a világ egy egész hálózatával van bevonva, amely még a népszövetség által beállított munkahivatal (Genf) érdeklődését is magára vonta. A konferencia fontos határozatokat hozván, a megjelentek nagy meglepéssel hallották, hogy jövő évben a szövetkezeti alapon álló keresztény pénzintézetek is nemzetközi blokká alakulnak.

Keresztény nemzetközi szakszervezet, keresztény nemzetközi szövetkezet, keresztény nemzetközi itóke, ez jeleníti a keresztényszocialisták jövő munkáját.

Tobler János.

A gyógyító masszáz.

— A masszáz technikájáról és hatásáról. —

Testünk különböző betegségeinek masszázis utján való kezelésénél lényegében öt különböző kézfogást használunk és pedig: 1. a simogatót (effleurage), 2. a gyurást (pétrissage), 3. a dörzsölést (friction), 4. a veregetést (tapotage) és 5. a rezegtetést (vibration).

A masszázis általános hatása abban nyilvánul meg, hogy vele a testünkben összeforlódott, szilárd, félszilárd és folyékony anyagokat eltereljük, ezenkívül a masszázissal a szervek önálló mozgásait is elősegítjük, avagy ezeket helyettesítjük, továbbá vele az u. n. felszívódást is előmozdítjuk, azaz beteges természetű izadmányoknak, kiömléseknek *exsudatumnak* nevezett folyékony tömegeit a nedvkeringés útjába tereljük s ezáltal a masszázisandó szerveinkben az anyagforgalmat meggyorsíthatjuk és egyúttal az általános anyagcserét vagyis a szervezetünk légeny (nitrogen)-kiválasztását fokozzuk.

De amilyen mértékben hasznos lehet a masszázis, éppen olyan nagy kárt is okozhatunk vele, ha tudatlan — iskolázatlan — kézzel végezzük azt. Ezért szükséges, hogy csak állami képesítéssel bíró, megbízható egyéneknek legyen szabad a masszázis gyakorolniok. Erős masszázissal a bőrt érdessé, sőt sebessé horzsolhatjuk fel és ezáltal fertőzésre adhatunk alkalmat. A bőr alatti kötőszövet megbetegedéseinek a fertőző anyagoknak a testben való tovaferjedését idézhetjük elő avagy egy gyuladósos izület masszázisánál a gyuladósos szövetek bizonyos körülmények között újlag ingerületbe jöhetnek, pl. egy gümőkóros megdagadt izület erőlyes masszázissal a gümőkórságot az egész testben elterjeszhetjük és ezzel a betegnek kiszámíthatatlan kárt okozhatunk; érelmeszesedésnél a törékeny véredényeket könnyen megséríthetjük avagy a gyűitő véredények gyuladásánál masszázis közben vér-alvadék-rög szakadhat le bennük és ezáltal hirtelen halált okozhatunk. Iskolázatlan kéz a has masszázisánál szintén nagy kárt okozhat: genyes, zsák-szerű daganatok megpukkadása hashártya gyuladásra vezethet; kicsinyérvek masszázissal, amiket tévedésből mirigyeknek tartunk kizáródást okozhatunk vagy pedig egy rejtett gyomorfekély a gyomor falának átfuródását vonhatja maga után és ezzel a beteg halálos végzetét sieteltjük.

Mindezen felsorolt eshetőségek első sorban is arra mutatnak, hogy a masszázisandó (masseur = ha férfi, masseuse = ha nő) a legnagyobb elővigyázatot kell tanusítania és szigorúan az orvos utasításához kell alkalmazkodnia, de mindenek előtt azt az elvet kell követnie, mely így szól: *soha ne ársunk!* a második pedig így hangzik: „törekedjünk az állami képesítés megvalósítására.”

Wollmann Ferenc, furdós.

A tuberkulózisról és az ellene való védekezésről.

Irta: Dr. Mosonyi Albert, dorogi bányáorvos.

(Folytatás.)

Nyilvánvaló, hogy a tuberkulózis elleni védekezésünk akkor lehet a legsikeresebb, ha azon állapotokat, melyekből ezen hajlamosság folyik, kifejeződni nem engedjük, ha az egyén részére már csecsemőkortól fogva olyan életviszonyokat teremtünk, melyek annak mindenkori állapotához képest a legjobban megfelelnek, melyek testi és szellemi munkáerejének egészséges kifejlődését és üdvös kihasználását a legjobban biztosítják. És amint áll az, hogy a legegészségesebb szervezetű gyermek hibás nevelés által vagy mostoha életviszonyok közé kerülve a tuberkulózis befogadására hajlamossá válhatik, úgy viszont beteg szülőktől származó, tehát eredetileg „hajlamos” egyén célszerű testi nevelés és kedvező életviszonyok révén annyira megerősödhetik, hogy a fertőzés veszélyeinek teljes sikerrel tud ellentálni.

Tehát már a csecsemőkorból kell erre irányítani figyelmünket. A gyermek legegészségesebb tápláléka az anyatej. *Ahol csak lehetőség, legyünk tehát rajta, hogy az anya maga szoptassa a gyermekét.* De ha az anya tüdőveszes, vagy arra csak gyanus is, akkor természetesen dajka által pótolandó! Mesterséges táplálás csak az esetben engedhető meg, ha dajka be nem szerezhető. Ne tőrjünk meg a gyermek környezetében köhögős, tüdőbajos embereket. Ne engedjük, hogy tüdőbajos anya vagy dajka a gyermeket csókolgassa, vagy etetés közben a kanálból kóstolgasson. *A beteg családból származó gyermeket legjobban egészséges idegen ápolására bízni.* Gondoskodjunk gyakori fűrésztés által a gyermek tisztántartásáról. Legyen tiszta a gyermekszoba és minden mi a gyermekkel érintkezésbe jöhet. Ügyeljünk különösen arra, hogy a tej amivel tápláljuk, *ne gyönggykóros tehémtől származzék* és hogy az a háznál is kifogástalanul tartassék. Juttassunk a gyermeknek minél több friss levegőt, napsugárt, világságot, mert *ez a gyermek életetője, a tuberkulózis csiráinak ellenben legbiztosabb megölője.*

Olyan gyermekekre, kik beteg szülőktől származnak, vagy kiknél a görvélyesség jelei mutatkoznak, a későbbi években is figyelemmel kell lenni. Az ilyen gyermekeket tartasuk jó levegőjű vidéken, ne engedjük sokáig iskoláztatni és szerezzünk számukra olyan foglalkozást, mely a szabadban, a friss levegőn való munkát és tartózkodást engedí meg.

Már a gyermek nevelésénél legyünk tekintettel arra, hogy távol tartasuk attól az ártalomtól mely — mint az emberiség másik súlyos átka — számíthat embernek testi épségét rontja meg és mely egyszersmind a tuberkulózis pusztításának is előkészítője és melegágya. Értjük a *szeszies italokkal való visszaélést.*

Az orvosok előtt már régóta ismeretes volt hogy iszások egyének bizonyos betegségeiben sokkal inkább vannak veszélyeztetve, mint a nem-ivók. Újabb megfigyelések kimutatták azt is, hogy a *szeszies szokványos élvezete sokszor valóságos kvártélycsinálója a tuberkulózisnak*, hogy olyan egyének, kik hivatásuknál fogva a szeszies italokkal foglalkoznak, akiknél tehát a könnyű alkalomnál fogva a szeszies való visszaélés bizonyossággal fölvehető, mint pl. korcsmárosok, pálinkamérők, szeszgyári, sörfőzdei munkások, pincérek feltűnő nagy arányban esnek a tuberkulózis áldozatául. Oka ennek egyrészt az, hogy a méreg állandó bevitelével által gyöngített szervezet általában csökkent ellentálló képességgel bír; másrészt tudjuk, hogy bekebelezésük alkalmával a szeszies italok elsősorban a torokban és ennek szomszédságában a gégeben okoznak karcot, izgat, köhögésre ingerlő hatást. Hiszen mindenki előtt ismeretes az iszásokos rekedt hangja, gyakori krakogása. Az esetleg belélegzett gümöcsira azután az ily módon megbetegedett légutakban (garat, gége) sokkal

könnyebben megtelepszik és mintegy melegágyon szaporodásnak indulhat. De számbavehetjük még azt is, hogy iszákosok, kik könnyen izzadnak, sokkal inkább vannak kitéve meghűléseknek és hogy fölhevült mámoros fővel óvatosságra, az esetleges ártalmakkal szemben való higgadt védekezésre képtelenek. Tehát tápláljuk jól gyermekeinket, de száműzzük asztalukról a szeszt minden formájában, mert ne felejtjük el, hogy ezeknél **ez alkohol legkisebb adagjai is veszedelmes mérgek.**

Bizonyos foglalkozások körében a belélegzett levegővel sok, részint szerves, részint szervetlen porrészecske jut a tüdőbe, amelyek a **tüdőben és felső légutakban apró sérüléseket és helyi gyulladásokat okoznak.** Ezen ártalomnak állandó behatása folytán az ilyen munkások mint pl. **molnárak, kőfaragók, kőszőrösök, dohány-, cement- és fűrészgári munkások** tüdije általában **sérülékenyebbé** és nevezetesen a gümöbaccillusal szemben gyengébb ellentállásúvá válik: vagyis a tüdővézre való **szerzett hajlam a következmény.** Ebből érthető, miért oly gyakori a tüdővész azon munkásoknál, kiknek foglalkozása porbelélegzéssel jár.

Mit tehetünk ezen veszélyek csökkentésére? Fontos elsősorban, hogy olyan ember, ki tüdőbetegségekre hajlamos, aki tehát köhögős szülőktől származik, vagy már maga is köhögött, ne menjen ilyen munkába. A már ott dolgozókat pedig védjük a gyári és műhelyhelyiségek célszerű berendezésével; ilyenek: bőséges szellőzés, szívókészülékek, melyek a képződő port elvezetik, továbbá száj és orrvédők, melyeken át a belélegzendő levegő átszűrődik stb.

Többször említettett, hogy a bármely ok folytán (betegségek, kimerítő munka, rossz táplálkozás, lelki bánat) elgyengült szervezet hajlamos a tüdővézre. Tapasztalás szerint mégis különösen egyes betegségek azok, melyek után a tüdővész fellépését gyakrabban láthatjuk. Ilyenek a kanyaró, számarköhögés, influenza és a vörheny. Azért különösen ügyeljünk, hogy az ilyen betegek szigorúan állapotuknak megfelelő módon tartassanak, kísérik őket a lábadozás szakában is állandó figyelemmel és csak kellő üdülés, az összes panaszok elmúltja és az erő teljes helyreállta után engedjük szakértő véleménye alapján újra szabadjárta. Különösen bevált az ilyen bajokból felépülteknél a légváltozás, melegebb éghajlatok felkeresése.

Szokjunk egyáltalán ahhoz, hogy — amikor testi épségünk és egészségünk forog kérdésben — mindig szakértő orvos tanácsához forduljunk. Manapság lejárt már az ezermesterek, a mindentudók kora és igen bölcsen mondja a magyar példaszó: „Aki minnek nem mestere, gyilkosa az annak!” Azért ha egészségünk felől nem vagyunk tisztában, ne hallgassunk a nénikékre, szomszédokra és egyéb kuruzslókra, akármily bizonyosak is lehetünk jóakarataiban, hanem csakis szakértő orvos tanácsát keressük. Ne feledjük el: a tuberkulózis gyógyítható. Mindennapos tapasztalat, hogy akik fiatalon gümökörösök voltak, ebből kigyógyulnak és hosszú életkort élnek. A gyógyulás annál inkább remélhető, mennél korábbi állapotban lesz a betegség felismerve és természete szerint ellátva. Ha pedig egészségünk legkisebb zavarainál is már szakértő orvoshoz fordulnánk, úgy mind több és több esetben volna lehetséges, hogy a gümökör még kezdődő állapotában felismertessék. A felismerés legelső lépés a gyógyuláshoz és ennek legfontosabb feltétele. Tehát nem kell félni a tuberkulózistól, de hasson át bennünket az a meggyőződés, hogy az ellene való védekezésben olyan következetes kitartással kell résztvenni valamennyiünknek, mintha csak rajtunk volna a tuberkulózis hatalmának a megtörése.

(Vége.)

Fürdősök figyelmébe. A fürdős szakosztály vezetősége hivatalos összejövetelét minden szerdán este 7-től 8-ig a szövetség helyiségében, VII., Dohány-u. 74. I. em. 16. szám alatt tartja.

HIREK.

„**Offhon**”-részvényt jegyeztek a következők: Remekházné Harsányi Irén 20 drb. 600 K. Török Lajosné 13 drb. 390 K. Vályi Ferencz, Tóth Eszter és Polacsek Sándor 10—10 drb. 300—300 K. Rosner Gizella 3 drb. 90 K. Tóth Paula és Botka Józsefné 2—2 drb. 60—60 K. Imre Jánosné 1 drb. 30 K.

„**Offhon**”-alra adományok: Valentin Maillard és Singer József 200—200 K. dr. Gellért Elemér és Nagy Lidia 100—100 K. Koncek Mária 84 K. Kacsó Katalin és Feldmann Mária 80—80 K. Gajdos Ödön, Mándi Rózi, Tóth Kálmán, dr. Halász Ödön, Goldberger Izsné, N. N. 50—50 K. N. N. 30 K. Fridrich József és Podgorelec Katalin 20—20 K. A múlt számokból kimaradt: Grunicz Imréné gyűjtése, aki 800 K.-t gyűjtött. — Az adakozóknak ezután mondunk hálás köszönetet.

Belegápoló szakosztály részére a következő adományok érkeztek be: Valentin Maillard 150 K. Csuzy Andrásné, Visák Mátyásné, Fay Rózi 100—100 K. Szikora Zsuzsi 80 K. Martinovszky Teréz 60 K. és Becsey Juliska 50 K.

Fürdős szakosztály részére adományoztak: Fazekas Mihály 300 K. Puni János 200 K. Weisz Károly 150 K. Hartner Alajos 62 K. Barabás Jenő 50 K.

T. Előfizetőinkhez! Több ízben kértük lapunk azon t. előfizetőit, kik lakásra címeztek lapunkat, hogy a lakáscímét pontosan adják le vagy az esetleges lakásváltozást azonnal közölik, hogy a lapot az új címre továbbíthassuk. Sajnos lapunk olvasói közül e kérésnek felszólításunk ellenére is sokan még ezideig sem tettek eleget, miáltal igen sok lap érkezik vissza kiadóhivatalunkhoz. Ismételtén kérjük lapunk azon t. előfizetőit, kik azt nem kapják kézhez, pontos lakáscímüket tudassák kiadóhivatalunkkal, hogy a lapot a pontos címre küldhessük és ezáltal a felesleges postai költségeket megtakaríthassuk. **A kiadóhivatal.**

Belegápoló tanfolyam. A szövetségünk kebelébe tartozó **Belegápolók és Apolónok Országos Egyesülete, mint az elmúlt években ez idén is belegápolónői tanfolyamot indít szeptember havában. Felhívjuk mindazon tagjainkat és tagláránőinket, kik e tanfolyamon részt venni óhajtanak, jelentkezzenek f. évi szeptember 15-ig a szövetség titkárságánál, VII., Dohány-utca 74. I. em. 16. sz. alatt, ahol a részletes felvilágosítást megkaphatják.**

Kórházi alkalmazottak küldöttsége a főpolgármesternél. Szövetségünk f. évi augusztus 11-én dr. Dworcák Antal, a szakszervezetek központi ügyészének és Szieben József szöv. főtákarunk vezetésével a közkórházak alkalmazottaiból álló 12 tagú küldöttségével megjelent dr. Sipőcz Jenő h. főpolgármesternél és átnyújtotta azt a memorandumot, amelyet a f. évi augusztus 6-án megtartott nagygyűlésünk magáévá tett és melyben az alkalmazottak bérrendezése és sok egyéb a közegészségügyre igen fontos kérdés van felsorolva. Dr. Sipőcz h. főpolgármester ígéretet tett a küldöttségnek, hogy azt át fogja tanulmányozni és amennyiben az teljesíthető, a maga részéről a legmesszebbmenő támogatást helyezi kilátásba. Azt is kijelentette, hogy a közkórházak alkalmazottainak fizetése máris rendezés alatt van és a főváros a maga részéről, ha a drágaság fokozódnék, nem zárkózik el az elől sem, hogy újabb béremelést eszközöljön. Ígéretet kapott a küldöttség, hogy a **memorandumra záros határidőn belül a szövetségnek megküldi a választ.** A küldöttség a választ megnyugvással vette tudomásul és várja, hogy az alkalmazottak szerény és méltányos kívánsága végre kedvezően lesz elintézve.

Fürdősök küldöttsége a városházán. A fővárosi fürdők alkalmazottainak hét tagú küldöttsége jelent meg a főváros XVI. városgazdasági ügyosztályánál **Szieben József** szövetségi főtákarunk és **Nagy Pál** szövetségünk fürdős-szakosztályának ügyvezető elnökének vezetésével. A küldöttséget **dr. Berczel Jenő** tanácsnok helyett, ki most szabadságon van **dr. Buczászky Bertalan** főjegyző fogadta. **Szieben József** szövetségi főtákar

előterjesztette a küldöttség azon kívánságát, hogy a főváros tanácsa sürgősen hasson oda, hogy a fürdőalkalmazottak által a f. évi augusztus 6-án tartott nagygyűlésen elfogadott határozati javaslat alapján beterjesztett memorandumban lefektetett kérelmüket a kezelési díjakra nézve léptesse életbe. **Nagy Pál** ü. elnök kifejtette, hogy a fürdők alkalmazottai, kik a múltban sem követelték, ugy most is a békés megértés alapján kívánják szerény kérésük teljesítését elfogadtatni, azonban kérte, hogy a nagy drágaságra való tekintettel a tanács hasson oda, hogy ez mielőbb teljesüljön. Majd **Szieben József** főtákar kérte, hogy a hafőségi lisztellátást a fürdőalkalmazottakra is kiterjesszék. **Buczászky dr.** főjegyző a legmesszebbmenő jóindulatot helyezte kilátásba. A memorandumot a fürdőigazgatóknak véleményezésre és egy egységes megállapodás miatt kiadták. Némi késedelem csak azért történik, mert a tanácsnok szabadságon van és kéri az alkalmazottak néhány napi türelmét. A lisztellátás ügyében máris történt intézkedés és így e téren károsodás nem fogja érni az alkalmazottakat. A küldöttség a választ megnyugvással vette tudomásul.

Fürdősök figyelmébe! Azon fürdősök, kik a Mentő-Egyesület által — a fürdős szakosztály kezdeményezésére — f. évi szeptember havában megindítandó első segélynyújtási tanfolyamon részt óhajtanak venni, jelentkezzenek a szövetség titkárságánál, VII. Dohány-utca 74. I. em. 16. szám alatt.

Halálozás. Szövetségünk tagjainak sorából az utóbbi időben sűrűn ragadja el a halál egy-egy kipróbált harcosunkat. F. évi augusztus 12-én hosszú szenvedés után tbc.-ben szenderült el **Fiala Julia** 29 éves apolónő. Szövetségünk azon tagjai közül való volt, kik a kommun bukása után a legtevékenyebb részt vették ki a szervezési munkából, melyből kifolyólag állásából át is helyezték, azonban őt ez csak megerősítette hitében a keresztényszocialista eszmék igazságában. Hivatásának lelke egész melegével élt és a beleg emberiség valamint a közegészségügy az ő elhalálzásával egy igen értékes munkásnőt veszített el. Temetése f. évi augusztus hó 15-én volt a Rókus kórház halottas házából nagy részvét mellett, mely alkalommal a szövetség nevében **Cirják Margit** tagláránő bucsuzlatra el és egy koszorút is helyezett sírjára. Béke poraira!

Röntgen-kurzus Szövetségünk, mint az elmúlt évben, ugy ez évben is megindítja szeptember havában a **röntgenkurzust.** Részt venni óhajtok jelentkezzenek, a szövetség irodájában, VII., Dohány-utca 74. I. em. 16. sz. alatt a titkárságánál. A kurzuson csak korlátolt számban vehetnek részt hallgatók.

Szerkesztői üzenet.

Többeknek. A belegápolási tanfolyamra a jelentkezések folynak, minden nap a hivatalos óra alatt feljegyezhető magát, még pedig mielőbb, mert szept. 19-én meg fog kezdődni az első óra. Röntgen kurzusra is lehet jelentkezni. — P. I. Budapest. Cipők még vannak, de már nem sok, iparkodjék mielőbb beszerezni. Üdvözlét. — S. M. Varsány. Levélben válaszoltunk. Más hibája miatt nem töröljük ki. — V. J. Csökmő. Egyesületünk a rendes mederben működik, különben levélben bővebben válaszolunk. — Többeknek. Bábakalauzt csakis a budapesti bábaiskolában lehet megrendelni. — K. E. Pestuhely. Kartársnői mielőbbi gyógyulást kívánnak. Illetékes helyre írunk. — K. J. Miskolc. Ha meggyógyult jöjjön be, elfogjuk állásba küldeni. — Többeknek. Ha az adományozók névsorából kimaradt, úgy rögtön reklamálja, ne 4 hónap múlva.

Kiadótulajdonos:

A Keresztényszocialista Egészségügyi Alkalmazottak Országos Szövetsége.